

Η ΣΥΝΔΕΣΗ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ
ΣΤΗΝ ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΑΧΡΑΚΤΗΡΩΝ
(ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΘΕΑΤΡΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ)
Πέμπτη 23 Ιανουαρίου 2020
Διδάσκων: κ. Δημήτρης Κοντοδήμος

Η σύνδεση του σύγχρονου θέατρου και του ψυχολογικού δράματος με το αρχαίο δράμα

Το σύγχρονο θέατρο στήριξε την ανάπτυξή του στις τρεις βασικές αρχές του Αριστοτέλη, δίχως τις οποίες αυτό δεν δύναται να υφίσταται: θεατές, ηθοποιούς και διάλογο.

Χωρίς τα θεμέλια του αρχαιοελληνικού δράματος η τέχνη του θεάτρου δεν θα μπορούσε να φτάσει στα σημερινά της επίπεδα, αφού η μουσικότητα των αρχαίων κειμένων προκαλεί τον ψυχολογικό συσχετισμό του θεατή με το έργο. Ομοίως και σήμερα, το ψυχολογικό δράμα συντονίζει το κοινό με τον βαθύτερο προβληματισμό των δρώντων, μέσα από το ανάλογο κείμενο και τον στοχασμό που προκύπτει από αυτό.

Το ψυχολογικό δράμα, το οποίο αναπτύσσεται στο μεταίχμιο μεταξύ των 17ου και 18ου αιώνων, τηρώντας τη βασική αρχή της κριτικής σκέψης και την αισθητική/συναισθηματική σύνδεση των θεατών μέσω της μουσικότητας των κειμένων, εξελίσσεται διανοίγοντας έναν νέο δρόμο, που ακολουθεί την ψυχοσύνθεση και τα διλήμματα του σύγχρονου ανθρώπου.

Η βιομηχανική επανάσταση, παρά την αναμφίβολη συνεισφορά της στην εξέλιξη του πολιτισμού, επέφερε ωστόσο, ή έστω επιδείνωσε, τον παραγκωνισμό της πνευματικής ανάπτυξης, με συνέπεια την υπαρξιακή μιζέρια του ανθρώπου, την καταπίεση των πνευματικών αναγκών του, την αποδυνάμωση της αληθινής του βούλησης και την αναχαίτιση των «θέλω» της ψυχής. Σε αυτή την πρωτοφανή, δυσχερή κατάσταση βασίστηκε και η δομή του ψυχολογικού δράματος.

Οι πρώτες πτυχές ψυχολογικού προβληματισμού ανευρίσκονται στα έργα των αρχαίων τραγωδών και του κωμωδιογράφου Αριστοφάνη: η καταπάτηση της γυναικείας προσωπικότητας στη Μήδεια του Ευριπίδη· η αλαζονεία της εξουσίας και η φαλκίδευση των ανθρώπινων δικαιωμάτων στον Προμηθέα Δεσμώτη του Αισχύλου· η έννοια του οιδιπόδειου συμπλέγματος και ο μη απογαλακτισμός του ανδρός απ' τη μητρική φιγούρα στον Οιδίποδα Τύραννο του Σοφοκλή· η άρνηση του κατεστημένου και των κοινωνικών συμβάσεων στην Αντιγόνη του ίδιου· η υπεροχή της εκλεπτυσμένης και ευφυούς γυναικείας ιδιοσυγκρασίας έναντι της ακατέργαστης φύσης των ανδρών στην αριστοφανική Λυσιστράτη.

Όλα τα παραπάνω μείζονα στοιχεία της θεατρικής παράδοσης του αρχαίου ελληνικού θεάτρου, όσο και άλλα δευτερεύοντα, συνετέλεσαν στην αναδόμηση και εξέλιξη του ψυχολογικού δράματος στη σημερινή του μορφή.